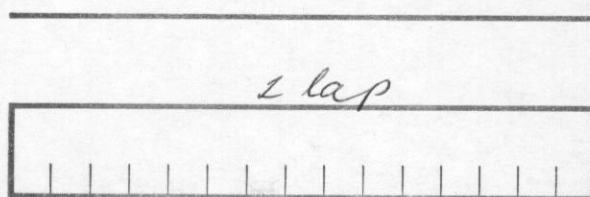

GYŰJTŐ NEVE: L. KAPITÁNY ORSZOLYA
GYŰJTÉS IDEJE: 1992.

TART: MINDENSZEMER - HALOTTAK LAPJA

FÖLDRAJZI MINTATÓ: KAPOSVÁR
SZÁM MINTATÓ: XIX. A
XIX. B

CELTÁROZÁS:

Mindenszentek - Halottak napja

November 1. a kalendáriumban Mindenszentek napja.

Ez a nap azoknak a megdicsőült halott lelkeknek az ünnepe, akikről a naptár név szerint nem emlékezik meg. Az ünnepnapot már a középkori misekönyveink is számontartják, de általánossá a Tridentiummal újjászülető szentkultusz nyomán vált. Az idők folyamán ebből a pirosbetűs parancsolt ünnepből a Halottak napjának ^(szokás 2.) vigiliája lett.

A magyar nyelvterület egyes vidékein azt a hetet, amelybe a Halottak napja esik halottak hetének nevezik. Ilyenkor nem volt szabad a szántóföldön dolgozni, földmunkát végezni, mosni, párolni. Helyette öröltettek, kukoricát morzsoltak. Ez a dologtiltás napjainkban már csak a halottak napjára korlátozódik. A hiedelem szerint aki ezen a napon földmunkát végzett "hóttetem" támadt. Ebben a tartózkodásban eredetileg a halottak, a hazajáró lelkek haragjától való félelem mutatkozott meg. A magyar nyelvterület egyes vidékein más és más szokások fűződtek e naphoz.

Egyes göcseji falvakban - a halottért mindenki maga harangozott, annyi verset húzott, ahány halottja volt.

Más falvakban pedig sütöttek-főztek, nagy lakomát csaptak.

Ezzel a vidám hangulattal a hazajáró lelkeket akarták megtervezteni.

Somogyban egyes helyeken halottak napján az asztalt fehér terítővel terítették meg, kenyeret, fokhagymát, sót és kést tettek rá. A tükröt letakarták, mintha halott lenne a háznál.

Az öregek hiedelme szerint a család halottja ezen az éjszakan hazajár és hogy legyen mit ennie, ezért megterítenek neki.

Az ünnepre való készülődés napjainkban megnyilvánuló jele a síroknak a tisztogatása, felvirágozása. Ez a szokás a katolikus körében csupán másfél százados múltra tekint vissza. A szokást német hatásra vették át a katolikusok és ők közvetítették a protestánsok felé. A XIX. század végére már az egész magyar nyelvterületen gyakorolták.

A gyertyaégetés szokása a parasztság körében általánosan ismert. A halottak hetének minden estéjén az ország több területén az ablakban gyertyát égetnek. Annyi gyertyát gyújtanak, ahány halottja van a családnak.

A síron való gyertyagyújtás az első világháború idején terjedt el, a távolban elesettek emlékezetére. Ezt a szokást gyakorolják napjainkban is, amikor a temetői keresztekénél és sírhalmoknál a gyertyalángok mellett a halottakra kegyelettel emlékeznek.

L. Kapitány Orsolya